Neljapäev, 6. oktoober 2022

P9_TA(2022)0355

ELi lähenemisviis kosmoseliikluse korraldamisele – ELi panus ülemaailmse probleemi lahendamiseks

Euroopa Parlamendi 6. oktoobri 2022. aasta resolutsioon ELi lähenemisviisi kohta kosmoseliikluse korraldamisele – ELi panus ülemaailmse probleemi lahendamiseks (2022/2641(RSP))

(2023/C 132/14)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 15. veebruari 2022. aasta ühisteatist „ELi lähenemisviis kosmoseliikluse korraldamisele – ELi panus ülemaailmse probleemi lahendamiseks“ (JOIN(2022) 0004),

— võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2020. aasta järeldusi tegevussuundade kohta seoses Euroopa panusega ülemaailmse kosmosemajanduse peamiste põhimõtete kehtestamisse,

— võttes arvesse komisjoni 22. veebruari 2021. aasta teatist „Tegevuskava sünergia kohta tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse vahel“ (COM(2021)0070),

— võttes arvesse ÜRO kosmose rahumeelse kasutamise komitee 20. juuni 2019. aasta suuniseid avakosmosetegevuse pikaajalise kestlikkuse kohta,

— võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust kosmoseliikluse korraldamise kohta (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,

— võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et kosmoseliikluse korraldamine on liidu jaoks strateegiliselt tähtis ning aitab tagada ohutu, turvalise ja autonoomse juurdepääsu kosmosele, kosmosest naasmise ja kosmose kasutamise, tagades avakosmose pikaajalise kestlikkuse ning edendades ELi kosmosetööstuse jätkuvat konkurentsivõimet ja tagades selle;

B. arvestades, et viimastel aastatel on kosmoseoperatsioonide ja orbiidil olevate satelliitide arv ning prügi hulk märkimisväärselt suurenenud; arvestades, et see on toonud kaasa orbiidil toimuvate kosmoseoperatsioonide ohutusele ja avakosmose kestlikkusele avalduva riski hüppelise suurenemise; arvestades, et see võib ohustada liidu kosmoseprogrammi komponentide abil pakutavaid teenuseid;

C. arvestades, et esile on kerkinud uued tööstussuundumused, mis on viinud selleni, et kosmost hakatakse rohkem kasutama ärilistel eesmärkidel, kosmosesektoris kerkivad esile uued valitsusvälised osalejad, Maa-lähedasele orbiidile kavatsetakse saata ja juba saadetakse ülisuuri satelliidikogumeid, ning muude ärisuundumusteni, nagu kosmoses toimuv kaevandamine;

D. arvestades, et mitmed tehnoloogiad pakuvad kosmoseliikluse korraldamiseks ning ummikute ja kokkupõrgete vältimiseks usaldusväärseid lahendusi; arvestades, et ELis on välja töötatud mitmeid uuendusi ning era- ja avaliku sektori algatusi kosmoseprügi tuvastamiseks ja selle liikumise jälgimiseks; arvestades, et kosmoseaparaatide kokkupõrke (automatiseeritud) vältimise, kosmoseprügi tekke vältimise, selle vähendamise ning kõrvaldamise tehnikad on tõhusad vahendid, mille jaoks on vaja asjakohast õigus- ja rakendusraamistikku;

E. arvestades, et liidu kosmoseprogrammi kuulub kosmose olukorrast ülevaate saamise komponent, mis sisaldab kosmose jälgimise ja seire alakomponenti, mis omakorda on kosmoseliikluse korraldamise rakenduslik tugisammas;

F. arvestades, et erinevalt teistest (transpordi)sektoritest ei ole kosmoseliikluse korraldamise kohta olemas samasugust üksikasjalike normide ja tehniliste kirjeldustega laiaulatuslikku rahvusvahelist õigusraamistikku, vaid üksnes vabatahtlikud suunised;

1. väljendab heameelt ühisteatises „ELi lähenemisviis kosmoseliikluse korraldamisele – ELi panus ülemaailmse probleemi lahendamiseks“ kavandatud meetmete üle;

2. väljendab heameelt selle üle, et hiljuti on kosmosesektoris turule sisenenud uued ettevõtted ja et turg on liidu kosmoseprogrammi eri komponentide abil pakutavad teenused omaks võtnud;

3. rõhutab, et kosmoseoperatsioonide arvu suurenemine, kosmosevaldkonnas tegutsejate arv ja satelliidikogumite enneolematu suurenemine on kvantitatiivsed aspektid, millest tulenevad tõsised probleemid vajavad lahendusi, eelkõige ennetusmeetmete kaudu ning selliste täiustatud ja automatiseeritud tehnikate väljatöötamise ja kasutuselevõtu kaudu, nagu kokkupõrke automaatne vältimine; tõstab sellega seoses esile, et tehisintellekt, kõrgjõudlusega andmetöötlus ja masinõpe on vajalike automatiseerimis- ja jälgimisprotsesside progressi võimaldavad tehnoloogiad;

4. juhib tähelepanu sellele, et kosmoseliikluse nõuetekohaseks korraldamiseks on vaja kvantitatiivsetel näitajatel ja mõõtmisvahenditel põhinevaid andmeid ning selleks tuleb suurendada andurite arvu ja kvaliteeti, samuti on vaja usaldusväärset andmejagamist ja kosmoseprügi haldamise arengut;

5. rõhutab, et kosmosesektori areng nõuab ELilt strateegilist ja ambitsioonikat lähenemisviisi, mis hõlmab reguleerimist, rahvusvahelist mõõdet ning kosmose jälgimise ja seire teenuseid;

6. rõhutab vajadust toetada kosmoseliikluse korraldamise rahvusvaheliselt tunnustatud määratlemist, et tagada ühine arusaam kõigist parameetritest ja aidata seeläbi kaasa kosmoseoperatsioonide ohutusele üha tihedamalt täituvas avakosmoses;

7. on seisukohal, et ohutute ja turvaliste kosmoseoperatsioonide tagamiseks peaks võrdsetele võimalustele kosmosetegevuseks kogu ELis ning Euroopa siduvate kosmosealaste õigusaktide terviklikule raamistikule olema aluseks kosmosetegevuse selge regulatiivne raamistik; kutsub komisjoni üles töötama välja ELi normid, standardid, tehnilised kirjeldused ja suunised ning neid norme rahvusvahelisel tasandil aktiivselt edendama;

8. rõhutab, et turvalisust ja ohutust tuleb arvesse võtta juba kavandamise etapist alates, kanderakettide ja ressursside kasutamine peab olema kavandatud kestlikkusest lähtuvalt, praegusi parimaid tavasid ja suuniseid ei kasutata piisavalt ning killustatus pärsib tõhusa laiaulatusliku lähenemisviisi kasutuselevõttu; toonitab, et need muudatused tuleks sõnastada hoolikalt ja selgelt, et toetada kiiret rahvusvahelist kasutuselevõttu ja vältida kosmosesektoris liigset halduskoormust;

9. kutsub komisjoni üles võtma arvesse nii tsiviil- kui ka kaitse- ja julgeolekuvajadusi, hindama kosmoseliikluse korraldamise mõju Euroopa avaliku ja erasektori sidusrühmadele ning konsulteerima ka huvitatud sidusrühmadega väljastpoolt ELi;

10. kutsub komisjoni üles pöörduma kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide poole, ilma et see piiraks liidu autonoomiat;

11. kutsub komisjoni üles tõhustama liidu kosmose jälgimise ja seire teenuseid seoses kogutud andmete, taassisenemise ja killustatuse analüüsidega ning arendama edasi ELi kosmose jälgimise ja seire andmebaasi, sealhulgas kosmoseobjektide tuvastatud, kataloogitud ja prognoositavaid liikumisi;

12. rõhutab vajadust toetada kosmose jälgimise ja seire suutlikkuse parandamist ning edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni kosmoseliikluse korraldamise valdkonnas;

13. toonitab, et kosmoseprügi on pakiline probleem ja vaja on kosmoseprügioperatsioone; kutsub seetõttu komisjoni üles täiendavalt investeerima kosmoseprügi vähendamise tehnoloogiate alastesse teadusuuringutesse ja nende kasutuselevõttu, kasutades kõiki võimalusi teaduse ja innovatsiooni ELi-poolseks rahastamiseks programmi „Euroopa horisont“, Cassini-Huygensi kosmoseuuringute missiooni ja katseprojektide kaudu, sealhulgas koostoimet erinevate ELi programmide ja riikliku rahastuse vahel ja nende ühendamist, ning võimaluste piires ka Euroopa Kosmoseagentuuri vahendeid;

14. kutsub komisjoni üles pingutama poliitilisel ja diplomaatilisel tasandil, sealhulgas tegema koostööd ÜROga, et töötada välja terviklik rahvusvaheline lähenemisviis ühiste standardite ja normide kohaldamiseks ning konkreetsete kosmoseliikluse korraldamise lahenduste rakendamiseks ülemaailmsel tasandil;

15. ergutab komisjoni vahendama ELi osalemist ÜRO päästealases lepingus ([1]), vastutuse konventsioonis ([2]) ja registreerimise konventsioonis ([3]);

16. kutsub komisjoni üles esitama enne 2024. aastat ettepaneku kosmoseliikluse korraldamise õigusakti kohta, sealhulgas süsteemi juhtimise ja kavandatava Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti kohustuste kohta, ning vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 läbivaatamise tulemustele ja praegusele liidu kosmoseprogrammile ka kosmoseliikluse korraldamise integreerimise kohta järgmisse kosmoseprogrammi;

17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([1]) 1967. aasta leping astronautide päästmise, astronautide tagasisaatmise ja kosmosesse lennutatud objektide tagastamise kohta.
([2]) 1971. aasta konventsioon kosmoseobjektide tekitatud kahju eest rahvusvahelise vastutuse kohta.
([3]) 1974. aasta konventsioon avakosmosesse lennutatud objektide registreerimise kohta.